

Resolusjoner 2025

Fylkesårsmøte Buskerud Senterparti

1	Innhold	
2	1 - Momsrefusjon til boligbygging i distriktene.....	0
3	2 - Styrk økonomien for flercampus universitet.....	1
4	3 - Utenforskap.....	2
5	4 - Ingen utenforskap, fra ung alder! Et bærekraftig valg.....	3
6	5 - Gode tannhelsetjenester til heile befolkninga i Buskerud!.....	4
7	6 - Fjern taxfree-ordningen.....	5
8	7 - Kommuneøkonomi kan ikke avgjøre elevs rettigheter!.....	6
9	8 - Ammefri må være en reell rettighet.....	7
10	9 - Ja til generell bevæpning av politiet.....	8
11	10 - Kvinnehelse og skogpleie går hånd i hånd!.....	9
12	11 - Nei til Eu sin helseunion!.....	10
13	12 - Makspris for bolig og næring!.....	11
14	13 - Grunneigar må ha høve til å sikre eigedommen mot skade frå skred og ras utan store administrative prosessar.....	12
16	14 - Sp må jobbe for å oppretthalde og utvide tilbodet om vidaregåande utdanning i distrikts Norge.....	13
18	15 - Villreinen må attende til Nordfjella, sone 1, no.....	14
19	16 - Nei til nedbygging av naturen til fritidsformål.....	15
20	17 - Resolusjon 2025 – Ressurskrevende tjenester og individuell tilrettelegging.....	16
21	18 - ENGASJER DEG- STYRK MATBEREDSKAPEN.....	17
22	19 - Nei til narkotika.....	18
23		
24		

1 **1 - Momsrefusjon til boligbygging i distriktene.**

2

3 Med dagens tek17 krav, boliglånsrente og byggekostnader er det er tapsprosjekt å bygge bolig i
4 mange distriktskommuner.

5 En bolig med byggekostnad på 6 mill. vil mange steder ha en takst ved ferdigstillelse på 4 mill. Dette
6 er en direkte hindring for boligbygging i distriktene.

7 Statistikk viser at en person i snitt flytter 5-7 ganger ila livet. Markedsprisene, særlig i
8 sentralitetsklasse 5 og 6 er lave og få ønsker å låse seg til samme bolig for resten av livet.

9 I Senterpartiets programutkast foreslås det en årlig boliglånsreduksjon i sentralitetsklasse 5 og 6.

10 Buskerud Senterparti ønsker momsrefusjon for bygging av privat bolig i egen regi i sentralitetsklasse
11 5 og 6.

12 Dette vil medføre en betydelig lavere økonomisk risiko og vil stimulere kraftig til boligbygging i
13 distriktene.

14

15 Resolusjonsforslag Hemsedal Senterparti

1 **2 - Styrk økonomien for flercampus universitet.**

2

3 Desentralisert høyere utdanning er avgjørende for at distriktene skal kunne tilby relevant og
4 interessant utdanning i egen region. Distriktene tappes for unge voksne som må flytte til storbyene
5 for høyere utdanning. Mange kommer aldri tilbake etter endt utdanning.

6 Det lokale næringslivet er helt avhengig av riktig kompetanse for å kunne drive og utvikle sine
7 forretningsområder.

8 Universitet med flercampus-struktur må gis bedre økonomiske rammer, skal man nå målet om mer
9 desentralisert høyere utdanning.

10

11 Resolusjonsforslag fra Hemsedal Sp

1 **3 - Utenforskap**

2 Norge trenger arbeidskraft!

3 Utenforskap er en av vår tids største utfordringer.

4 Altfor mange mennesker er i dag utenfor arbeidslivet og utdanning. Antall uføre stiger og det må tas
5 grep for å tilpasse arbeid etter situasjonen, helsa og utfordringene mange mennesker i dag står i. Det
6 finnes en betydelig kapasitet i den delen av befolkningen som i dag ikke deltar i arbeidslivet.

7 Ki-laben i Hemsedal er godt eksempel på et målretta prosjekt med svært gode resultat. Likevel har
8 Nav et begrensa handlingsrom både økonomisk og i forskrift til å ta del i slike prosjekt.

9 Senterpartiet vil styrke Nav sin verktøykasse for å kunne delta og finansiere målretta tiltak for
10 arbeidsinkludering. Dette vil medføre forskriftsendringer, økte budsjetter og mer handlingsrom for
11 det lokale og regional Nav kontorene.

4 - Ingen utenforskap, fra ung alder! Et bærekraftig valg.

I dag er verdikjedene i tekstilbransjen stort sett lineære. Det er en liten andel av tekstilene som blir produsert som blir gjenbrukt, reparert eller resirkulert. Det aller meste forsvinner ut av kjeden enten til forbrenning eller til deponi. Bransjen har et stort klimagassutslipp og et høyt forbruk av naturressurser.

Krødsherad Kommune inngikk høsten 24 et samarbeid med liis.no, med leie av parkdresser til alle barnehagebarn i kommunen, kommunen står for kostnadene av dette. Dette bidrar til liten utenforskap fra ung alder i kommunen.

«Parkdressen er designet og produsert med søkelys på barnets bevegelsesfrihet. Det skal være lett å hoppe, løpe og klatre. En utedress for hele året som er fleksibel og av høyeste kvalitet. Målet vårt er at den skal brukes mest mulig, av flere barn gjennom mange sesonger.

Utedressen består av en innerdress og en skaldress som sammen blir god og varm vinterdress. På høsten og våren holder det å bruke bare ytterdressen alene.»

Alle dresser kan byttes inn for reparasjon og bytte av størrelse

Ved å forlenge levetiden til en parkdress med ni måneder, så kan man redusere miljø-avtrykket til den ene parkdressen med 20-30%. Ingen kan gjøre alt, men alle kan gjøre litt

Ved at alle får lik dress, sikrer en at alle har dress av god kvalitet, alle kan være ute, og alle kan utvikle seg fysiologisk. Men kanskje viktigst, det bidrar en til at alle barn er like, og at forskjellene i samfunnet ikke blir tatt med inn i barnehagen. Vi ønsker at alle skal ha like muligheter, og da kan et slikt tiltak være veldig effektivt.

Krødsherad Sp mener:

- Det er viktig å bidra til å skape bedre forbruksvaner for den neste generasjonen som vokser opp
- Innføre parkdressen fra liis.no til alle kommuner i Buskerud, vil hindre utenforskap og like muligheter for alle.

Krødsherad SP

1 **5 - Gode tannhelsetjenester til heile befolkninga i** 2 **Buskerud!**

3

4 Krødsherad Sp er skuffet over vedtaket til Fylkeskommunen i desember 2024 om nedleggelse av
5 Tannklinikkene i Sigdal og Krødsherad.

6 Ca. 10% av den voksne befolkningen går sjelden til tannlegen og har høy risiko for dårlig
7 tannhelse. Denne andelen vil øke i de kommunene som mister tannhelse tilbudet i sitt nærområde.
8 Reiseveien blir lang og utfordrende, spesielt for de eldre i samfunnet. Kostandene for transport, tapt
9 arbeidsinntekt for foresatte/pårørende, skolehverdag er noen punkter som vil øke total kostandene
10 mer enn hva den årlige besparelsen på nedlegging av Sigdal og Krødsherad sine Tannklinikker vil
11 koste for fylkeskommunen. Besparelsen på nedleggingen er en liten fisk i havet, når man ser på det
12 totale budsjettet for fylkeskommunen.

13 Tannlegeforeningen har satt søkelys på at tanntap og dårlig estetikk kan gi store psykiske belastninger.

14 Krødsherad Sp mener:

- 15 • Det skal settes søkelys på sammenhengen mellom dårlig tannhelse og øvrige
16 helseutfordringer i samfunnet.
- 17 • Tannhelse tilbudet skal være godt i heile Buskerud også i bygdene.
- 18 • Sigdal sin tannklinikk må bestå! Og Krødsherad sin må gjenoppstå!

19

20 Krødsherad Sp

1 **6 - Fjern taxfree-ordningen**

2

3 At personer som flyr utenlands blir belønnet med lave priser på alkoholholdige varer og tobakk,
4 hjelper verken klimagassutslipp eller folkehelsen. Derfor bør vi skrote dagens taxfree-ordning, og
5 bruke pengene på tiltak som er mer rettferdige og bedre for folkehelsen og klima.

6 Koronoastengte grenser i 2020 førte til at Vinmonopolets salg økte. Dette gav staten ca. 4,5 skatte-
7 og avgiftsmilliarder ekstra, sammenlignet med et normalår. Gjennom taxfree-ordningen taper altså
8 staten flere milliarder hvert år. Selv om mye av pengene går tilbake til Avinor og norske flyplasser,
9 går også større beløp til utenlandske deleiere.

10 I 2019 hadde Norge et totalt utslipp fra luftfarten på omtrent 4,5 millioner tonn CO2. Dette setter
11 oss på en 34. plass blant 197 land. Regner man utslipp per innbygger kommer Norge derimot på en
12 tredjeplass, kun bak USA og Australia. En flyreise tur-retur London tilsvarer omtrent et halvt års
13 gjennomsnittlig bilforbruk.

14 En utredning fra FHI i 2016 konkluderte med at folkehelsen ville styrkes dersom taxfreehandelen
15 stenges. Man vil kunne unngå et økt alkoholkonsum som fører til flere dødsfall, mer
16 voldskriminalitet og høyere sykefravær. Et økt forbruk av tobakk, godteri og alkohol er en av de
17 største folkehelseutfordringene globalt, ifølge Verdens helseorganisasjon (WHO).

18 Et argument for taxfree-ordningen er at den bidrar med leieinntekter som gjør at Avinor kan holde
19 liv i «ulønnsomme» distriktsflyplasser. Samtidig taper staten milliarder på at alkohol og tobakk
20 selges avgiftsfritt på flyplassene i stedet for med normale avgifter. Hvis inntektene fra skatt på
21 alkohol og tobakk hadde blitt tilbakeført til distriktsflyplassene, hadde man sikret at pengene kom
22 lokalt næringsliv til gode uten å tape store summer til utenlandske eiere av taxfree-selskapene.

23 Staten bør ikke legge til rette for et økt klimagassutslipp og- en svekket folkehelse, derfor bør
24 dagens taxfree-ordning skrotes.

25 Nes Senterparti vil derfor:

- 26 • Avvikle taxfree-ordningen.
- 27 • At distriktsflyplasser finansieres over statsbudsjettet og ikke gjennom taxfree-handel.

28

29 [https://www.fhi.no/contentassets/9cfb167a09e549ac84e5c18368126fdd/en-vurdering-av-
30 virkningen-av-dagens-taxfree-ordning.pdf](https://www.fhi.no/contentassets/9cfb167a09e549ac84e5c18368126fdd/en-vurdering-av-
30 virkningen-av-dagens-taxfree-ordning.pdf)

31 <https://ntnuopen.ntnu.no/ntnu-xmlui/handle/11250/3127771>

7 - Kommuneøkonomi kan ikke avgjøre elevers rettigheter!

En stadig større andel elever får innvilget vedtak om individuell tilrettelegging (tidligere kjent som spesialundervisning) i skolen¹. I dag får ca. 8% av alle elever i skolen individuelt tilrettelagt undervisning, hvorav flertallet er gutter. Problemet er at vedtak om individuelt tilrettelagt undervisning ikke utløser noen form for støtte eller midler, og resultatet er at fattige kommuner sjelden klarer å følge opp disse vedtakene uten at det går på bekostning av andre elever.

Det er skolen som skal vurdere om tiltakene innenfor tilpasset opplæring er nok til å gi eleven et tilfredsstillende utbytte av opplæringen, eller om eleven i tillegg har behov for individuell tilrettelegging i form av individuelt tilrettelagt opplæring, personlig assistanse, fysisk tilrettelegging, tekniske hjelpemidler eller opplæring i mobilitet. I tråd med nye retningslinjer skal mest mulig av undervisningen og tilpasningen foregå i klasserommet, og individuell tilrettelegging/spesialundervisning i egne klasserom er mye mindre utbredt enn tidligere. Dette har både fordeler og ulemper. På den ene siden slipper elever å føle at de blir tatt ut av klassefelleskapet for å få tilpasset undervisning, på den andre siden blir det flere motstridende interesser i klasserommet og det kan bli mer synlig at enkelte elever oftere trenger støtte enn andre.

Det store problemet oppstår når tilstrekkelige ressurser ikke blir satt inn i skolen, noe ofte skyldes økonomi. Resultatet er i mange tilfeller at eleven ikke får tilretteleggingen som vedkommende har rett på, eller at lærere og andre ansatte bruker så mye tid på å tilpasse for enkeltelever at resten av klassens interesser ikke blir ivaretatt.

I et samfunn hvor både elever og foresatte stiller høyere krav til individuell tilpasning og oppfølging, er slike situasjoner svært ødeleggende. For elever er konsekvensene ved mangelfull bemanning økt uro, adferdsproblematikk, manglende motivasjon og lavere resultater. For ansatte er konsekvensene dårlige arbeidsforhold og økt risiko for sykemeldinger.

Nes Senterparti mener derfor at:

- Kommunene må sikres god nok økonomi til å kunne følge bemanningsnormer og vedtak om individuelt tilrettelagt undervisning
- At det øremerkes statlige midler til individuelt tilrettelagt undervisning slik at ikke kommuneøkonomi avgjør om elever får tilrettelagt undervisning, eller at antall elever med individuelt tilrettelagt undervisning får store konsekvenser for kommuneøkonomien
- At det lages tydeligere retningslinjer for hvem som skal få individuelt tilrettelagt undervisning, slik at både elevers, ansattes og skolelederens interesser blir ivaretatt.

Relevante lenker:

<https://utdanningsforskning.no/artikler/2013/20-prosentregelen---omfanget-av-spesialundervisning-i-norske-skoler/>

<https://www.udir.no/tall-og-forskning/statistikk/statistikk-grunnskole/analyser/2024/fakta-om-grunnskolen-20242025/fakta-om-grunnskolen/>

<https://www.udir.no/laring-og-trivsel/spesialpedagogikk/individuell-tilrettelegging/>

<https://www.forskning.no/nord-universitet-partner-skole-og-utdanning/hvorfor-far-sa-mange-barn-spesialundervisning/335738>

<https://www.udir.no/regelverk-og-tilsyn/skole-og-opplaring/veileder-for-tilpasset-opplaring-og-individuell-tilrettelegging/5.-individuell-tilrettelegging>

¹ Man kan godt argumentere for at tallene har vært stabile dersom man kun ser på de siste årene. Ser man på antall vedtak i et tiårsperspektiv/tjueårsperspektiv, ser man at det er en økning.

8 - Ammefri må være en reell rettighet

I over ti år har alle kvinner med arbeidsdager på minst sju timer hatt rett på minst en time lønnet ammeferie. Problemet er at denne rettigheten i mange tilfeller overstyres, og svært mange kvinner opplever diskriminering. Det gjør at ammeferie ikke er en reell rettighet i dagens arbeidsliv.

En viktig grunn til at arbeidsgivere prøver å omgå regelverket om ammeferie, er sannsynligvis at arbeidsplasser ikke kompenseres for ansatte som ammer. Det er med andre ord arbeidsplassens ansvar å sikre forsvarlig bemanning innen gitte rammer. Samtidig vet vi at mange kvinnedominerte arbeidsplasser har trange økonomiske rammer, og kvinnene som oftest melder om brudd på retten til ammeferie er lærere og sykepleiere. Eksempler på slike brudd er at kvinnene blir bedt om å sykemelde seg eller ta ut ulønnet permisjon for å kunne amme.

Resultatet er at mange føler seg presset til å slutte med amming, noe som står i skarp kontrast til Helsedirektoratets anbefaling om at barn bør ammes til de er minst ett år gamle. Når kvinner ikke kan være hjemme i foreldrepermisjon i mer enn snaut åtte måneder uten å tape lønn, havner mange i en skvis. På den ene siden føler mange kvinner at valget står mellom ulønnet permisjon og å slutte med amming. På den andre siden kvir mange arbeidsgivere seg for å ansette kvinner i fertil alder, og diskriminering i ansettelsesprosesser er dessverre svært utbredt. Samtidig sliter mange arbeidsplasser med å få tak i kvalifisert personell, særlig i barnehager, skole- og helsevesenet hvor mange kvinner har sin arbeidsplass. Bemanningsutfordringene er særlig store i distriktene, hvor mange kommuner har dårlig økonomi.

Nes Senterparti mener derfor at:

- Retten til ammeferie må være reell.
- Det bør øremerkes statlige midler for å sikre tilstrekkelig bemanning når ansatte tar ut ammeferie
- Det må informeres mer om retten til ammeferie, og hvordan dette kan løses rent praktisk
- Det slås hardere ned på diskriminering av ammende.

Relevante lenker:

https://lovdata.no/artikkel/skal_du_amme_barn_etter_1_januar_2014/1259

<https://www.arbeidstilsynet.no/lonn-og-ansettelse/permisjoner/ammefri/>

<https://www.utdanningsnytt.no/ammefri-arbeidsmiljo-arbeidsmiljolooven/isabella-mistet-kontaktlaerertillegg-da-hun-tok-ut-ammefri/424903>

<https://frifagbevegelse.no/fagbladet/arbeidsgivere-overstyrer-retten-til-betalt-ammefri-6.158.1080949.9a9643bdb5>

1 **9 - Ja til generell bevæpning av politiet**

2

3 Samfunnet har de siste tiårene blitt mer utrygt og uforutsigbart. Det betyr at vi må satse mer på
4 trygghet og beredskap. Det er et stort politisk ansvar. Dette må gjelde for hvordan vi organiserer
5 politiet og hvordan politiet kan utføre sitt oppdrag på en best mulig måte, slik at de kan gi
6 samfunnet størst mulig trygghet.

7 En eksplosiv økning i gjengopprør, terrorhendelser, voldelig psykisk syke og et hardere kriminelt
8 miljø underbygger behovet for generell bevæpning av politiet.

9 Det er på tide å ta våpenet ut av et innelåst rom i en patruljebil og sette det på hofta til
10 politibetjenten permanent. Det sparer tid, gir en effektiv responstid og kan hindre liv i å gå tapt.

11 Politimesteren i Oslo har snudd og nå er positiv til generell bevæpning av politiet. I tillegg er
12 maktmiddelutvalget positive og det samme gjelder Politidirektoratet og Politiets sikkerhetstjeneste.

13 Bakgrunnen for at det er på høy tid å innføre generell bevæpning i Norge, er en verden i endring der
14 kriminalitet, rus og psykiatri blir stadig hardere og tøffere å håndtere.

15 Norsk politi er det høyest utdannede politiet i hele verden og er det politiet som trener mest på
16 bruk av våpen, uten å ha det tilgjengelig på kroppen. Det er ingen land i verden som er i nærheten av
17 å ha den samme opplæringen og treningen som det norske politi har. Det gir en trygghet og tillitt til
18 at norsk politi kan håndtere fast bevæpning på en god måte.

19 I tillegg har vi hatt flere perioder med midlertidig bevæpning. Faktisk har vi hatt det i 31 av 100
20 måneder mellom 2014 og 2023. Akkurat nå er politiet midlertidig bevæpnet med bakgrunn i et høyt
21 sikkerhetsnivå. Det har gått veldig bra, og det har ikke resultert i økt bruk av skytevåpen.

22 Dette er fakta som tilsier at behovet er der og at politiet håndterer bevæpning på en god måte.

23 Det handler til syvende og sist om liv og død. Politiet må settes i stand til å beskytte sine innbyggere,
24 og seg selv. Det handler ikke om at politiet skal eller kommer til å skyte flere mennesker, men at
25 politiet klarer å avverge eller beskytte innbyggerne i de situasjoner der tiden er en avgjørende faktor
26 for at liv ikke går tapt. Samtidig handler det om tryggheten til politiansatte som står midt i de farlige
27 og krevende situasjonene hver eneste dag.

28 Buskerud Senterparti sier derfor ja til å innføre generell benådning av politiet i Norge

29

30 Innsendt av Pål Rørby, Stian Bakken og Magnus Weggesrud

10 - Kvinnehelse og skogpleie går hånd i hånd!

«Hvis all din kunnskap om skog stammer fra studier av granskog, vil en løvskog fremstå som atypisk og uvanlig. Det er mye av det du vet om skog, som vil vise seg å ikke stemme. Men det er faktisk ikke skogen som er avvikende. Det er din kunnskap om den som ikke er relevant. Det betyr at tegnene du er vant til å se etter, og metodene du bruker for å finne fram, kanskje ikke passer. At de diagnostiske verktøyene er mindre treffsikre for kvinner enn for menn, har konsekvenser for tilgangen til behandling.» Liv Bjørnhaug Johansen, «Diagnose; kvinne»

Det har i disse dager kommet en rapport fra kvinnehelseutvalget. Der peker de på de samme utfordringene som fra 1999. Det er 25 år hvor lite eller ingenting er gjort.

I sin bok *Diagnose: Kvinne*, peker forfatter Liv Bjørnhaug Johansen på utfordringene på dette temaet. Det kommer kanskje som et sjokk på noen, men kvinner og menn er ulike. De verktøyene helsepersonell benytter i dag for å fange opp og behandle sykdom har en kjønnskjevhet og kvinner står dermed i fare for å gå glipp av riktig diagnose og helsehjelp.

Symptomer og plager viser seg ofte atypisk hos kvinner å oversees ofte av helsepersonell. Dette er fordi det ikke-forskes godt nok på kvinners symptomer når det gjelder for eksempel - hjerteinfarkt.

Det er like mange kvinner som menn som lever med hjertesvikt i Norge, og da er det et paradoks at kun 29% av konsultasjonene i hjertepoliklinikker er kvinner. Det vil si at menns hjerter undersøkes bedre og tas mer på alvor enn kvinners. **Å prioritere kvinnehelse vil ha store kostnadsbesparelser for samfunnet, ved å innlemme kvinnehelse i helsetjenesten sikrer man gode og likeverdige helsetjenester for alle.**

Senterkvinnene Buskerud vil:

- At kvinners helse må få enda større søkelys enn pr dags dato. Forskning på og kunnskap om kvinnehelse må styrkes og anerkjennes.
- Egne økonomiske midler skal settes av til dette og de skal øremerkes.
- Organisasjoner som jobber med kvinnehelse, skal få styrket finansiering.

1 **11 - Nei til Eu sin helseunion!**

2

3 Vi har lest mye om direktiver i Eu sin strømpakke den siste tiden i nyhetene, en sak Sp valgte å gå ut
4 av regjering på.

5 Derimot så leser vi sjeldent noe om Eu sin helseunion, en helseunion vi er på fullfart inn selv om den
6 ikke er en del av EØS avtalen.

7 Koronapandemien avslørte at helseberedskapen i Norge har store mangler, men også internasjonalt.
8 Mangelen på nasjonal beredskap og produksjon av legemidler gjorde Norge helt avhengig av import.
9 I stedet for demokratisk styrt fordeling av legemidler ble markedsmakta dominerende under
10 koronapandemien, dette gikk på bekostning av fattige land.

11 Å Innføre helse direktivene betyr at kommisjonen og EUs byråer gis en sterkere rolle i beredskap og
12 krisesituasjoner og at EUs legemiddelbyrå (EMA) og smittevernbyrå (ECDC) får vide fullmakter.

13 I EU er markedstenkningen at helsetjenester blir sett på som en vare, med konkurranse og krav om
14 stadig mer effektivisering, som igjen leder til økt privatisering. Det gjør at en er dårlig forberedt på
15 pandemier. Det er et offentlig helsevesen som kan løse utfordringene og ikke private aktører ute i
16 EU.

17 Gro Lillebø, nestleder Norsk Sykepleierforbund har tidligere uttalt seg om sin bekymring av de
18 ansattes lønns- og arbeidsforhold ved en tilslutning til helseunionen. Organisering av helsesektoren
19 er veldig ulik i EU-landene, og arbeidsforholdene er også ulike.

20 Beredskap er for viktig til å overlates til markedet. Det krever nasjonal styring og langsiktighet. Et så
21 viktig område som helse må styres fra Norge av norske politikere som vi har valgt. Dette utelukker
22 ikke samarbeid med andre land, i og utenfor EU.

23

24 Buskerud senterkvinner mener:

- 25 • Det må legges til rette for å styrke nasjonal beredskap og produksjon av medisiner og
26 helsemateriell.
- 27 • Nei til Norsk inntreden i Eu sin fjerde helseunion
- 28 • Nasjonal styring av helsevesenet

1 **12 - Makspris for bolig og næring!**

2

3 Næringslivet i Norge er helt avhengig av forutsigbare og konkurransedyktige strømpriser.

4 Lovnader om dette er en samfunnskontakt som har blitt brutt.

5 I et høykostland har rimelig og tilstrekkelig kraft vært et konkurransefortrinn. Dette må
6 gjenoprettes.

7 Strømpristiltak må gjelde næringslivet på lik linje med bolig.

8

9 Buskerud Sp vil ha

- 10 • makspris for bolig og næring på 50 ø/kwh

11

12 Hemsedal Sp

13 - Grunneigar må ha høve til å sikre eigedommen mot skade frå skred og ras utan store administrative prosessar

Då «Hans» herja i mellom anna Ål var det mange som fekk omfattande skader på eigedomen sin. Nokre hadde gjort tiltak tidlegare, mellom anna ved å lage flaumvollar mot vassdrag, slik at skadane vart mindre enn dei ville blitt utan.

«Hans» viste at det ville vore naudsynt med større sikringstiltak enn dei ein hadde sett føre seg tidlegare.

Kartleggingsarbeidet av flaum om ras utsette områder er i full gang og viser også at det er fleire og større områder som treng sikring enn det ein har sett føre seg tidlegare.

Byggegrenseføresegner langs vassdrag set strenge føringar for kva som er tillate å gjere av tiltak. Dette avgrensar høvet for grunneigar til å byggje for eksempel flaumvoll utan å ha ei detaljreguleringsplan. J.fr. Forskrift om fysiske tiltak i vassdrag og Lovkommentar til plandelen av plan- og bygningsloven (2022)

Dette fører til at dersom grunneigar vil bygge ein flaumvoll for å unngå skade på mellom anna bygningar eller dyrka mark, så må han ha ein detaljreguleringsplan. Det er tid-, ressurs- og økonomikrevjande for både kommuneadministrasjonen og grunneigar. Ål Sp fryktar at det vil føre til at grunneigarar ikkje får høve til å setje i verk tiltak sjølv eller at dei gjer det utan å melde inn noko til kommuna.

Ål Sp vil at:

- Grunneigar skal kunne gjere tiltak for å verne eigen grunn mot flaum og skred utan detaljreguleringsplan.
- Tiltak skal verte godkjente av kommuneadministrasjonen før dei vert gjennomførte.
- Plan om tiltak skal innehalde;
  - Kart over område
  - Kva for tiltak som er tenkt gjort
  - Korleis dei er tenkt gjennomført

Ål senterparti

1 **14 - Sp må jobbe for å oppretthalde og utvide tilbudet om**
2 **vidaregåande utdanning i distrikts Norge.**

3

4 I haust har det vært kamp for å behalde tilbudet med vidaregåande utdanning i distrikts Norge. I
5 Buskerud har Sp med støtte frå Sv, R og Ap klart å oppretthalde linjer og skoler ute i distrikta. I
6 mellom anna Innlandet har det vorte lagt ned en heil del utdanningstilbod i distriktet.

7 Nedlegging av skuler og linjer fører til at ungdommane i distriktet får færre mogelegheiter der dei
8 bur. Det gjer at ungdomar ikkje får valt den linja dei helst ville gått på, at dei må flytte på hybel eller
9 får veldig lang reiseveg for å kunne gå på den lina dei ynsker eller på vidaregåande skole i det hele
10 tatt. Dette vil føre til at fleire ungdomar kan miste motivasjonen til å gå på og fullføre vidaregåande
11 utdanning. Det vil og føre til at fleire må flytte frå bygdene for å gå på skole.

12 I distriktet er gjerne storleiken på linene i mellom anna yrkesretta fag tilpassa lokale verksemder sitt
13 behov for lærlingar. Det vil seie at dei som går yrkesretta

14 liner så å seie er sikra ein lærlingplass og verksemdene i området er avhengig av linene for å få nok
15 kvalifisert arbeidskraft

16 Senterpartiets har satsa stort på høgare utdanning i distrikta. Ål Sp meiner at Sp sentralt også må
17 sikre eit variert og «kortreist» vidaregåande tilbod i heile Noreg.

18

19 Ål SP vil:

20 at det skal gis direkte støtte til vidaregåande skoler i distrikt

21 sikre eksisterande eller opprette yrkesretta liner der dei trengs for å dekke lokale verksemder sitt
22 behov for kvalifisert arbeidskraft.

23

24 Ål Senterparti

1 **15 - Villreinen må attende til Nordfjella, sone 1, no**

2

3 Då reinen i Nordfjella sone 1 vart skote ned i 2017-2018 var det tverrpolitisk semje om at stamma
4 skulle reetablerast. Brakkleggingsperioden etter nedskytinga vart sett til fem år. No har det gått sju
5 år, og fjellet er like tomt.

6 Etter jakta 2024 var det 98,4 % sannsyn for fråvær av skrantesjukesmitte i Nordfjella sone 2.
7 Avstanden derifrå til Mattilsynet sitt krav om 99 % betyr svært lite i praksis, men som kjent er det
8 svært krevjande å nå dei siste 0,6 %. Det framstår difor som unødvendig byråkratisk og teoretisk å
9 stå på dette kravet når det samstundes blir akseptert vesentleg høgare sannsyn for smitte på
10 Hardangervidda.

11 Fjell utan villrein er eit sakn for bygdefolket rundt Nordfjella. Det er eit dyr som har ein heilt spesiell
12 verdi for mange. Det er òg eit dyr som slit i konkurransen med andre brukar av fjellet. Reinen må raskt
13 tilbake dersom den skal ha eit leveområde å vende attende til. Me kan ikkje utsetje reetableringa så
14 lenge at andre aktørar tek over fjellet. Det hastar!

15 Sperregjerdet mellom sone 1 og sone 2 må fjernast slik at villreinen fritt kan vandre nordaustover.
16 Det vil sikre at me etter kvart får att villreinen 'vår', og det, på ein for skyre dyr, skånsam måte.

17 Gjeldande SNO-instruks om at dyr som kryssar grensa mellom sone 2 og sone 1 skal drivast attende
18 eller avlivast, må avviklast straks. Med ei attverande stamme på nokre hundre individ av dyr som
19 naturleg går i flokk, kan ein slik instruks i verste fall vera fatal for dei dyra reetableringa skal tuftast på.

20 For å koma i gang med det praktiske arbeid må arbeidsgruppa for reetablering straks koma på plass.
21 Gruppa må ha ei sterk lokal forankring og reell innverknad på reetableringsarbeidet.

22 **Buskerud senterparti vil**

- 23 • Starte reetableringa av villrein i Nordfjella sone 1 **no** ved å fjerne sperregjerdet mellom sone
24 1 og sone 2,
- 25 • Avvikle gjeldande SNO-instruks om at dyr som kjem inn i sone 1 frå sone 2 skal drivast
26 tilbake eller fellast
- 27 • Etablere ei arbeidsgruppe for vidare reetablering straks

16 - Nei til nedbygging av naturen til fritidsformål

I 2022 gjennomførte NINA en kartlegging av tomter til fritidsboliger i Norge (NINA-Rapport 2171).

I følge NINA ligger hovedtyngden av tomtereserven i ås-, fjell- og i dallandskap i innlandsstrøk og i fjellskogen nær skoggrensen.

- 57 km² (4 %) av tomtereserven ligger over eksisterende skoggrense
- 109 km² (8 %) er innenfor villreinenes leveområder i Sør-Norge
- 131 km² (10 %) er i områder med myr, men det reelle tallet er sannsynligvis høyere, ettersom arealet med myr er underestimert i tilgjengelige norske kartdata
- 434 km² (32 %) er innenfor administrative områder for reindrift og 106 km² (7,9 %) er innenfor viktige funksjonsområder for reindriften

Om lag halvparten tomtereserven (585 km², 50 %) ligger i natur som i dag har få eller ingen inngrep, ifølge Artsdatabankens infrastrukturindeks. Resten ligger i spredtbygde områder (567 km², 48,8 %) eller i allerede tett bebygde områder (10 km², 0,9 %).

Samtidig ser man at tallet på eksisterende hytter som ligger ute for salg øker, og mange blir liggende lenge uten å bli solgt. Det vil være mer bærekraftig arealforvaltning at allerede eksisterende hytter blir brukt i stedet for å bygge ned mer natur.

Hyttefolk og beitedyr foretrekker ofte de samme områdene. Solvendte og frodige arealer i bjørkeskogbeltet tiltrekker seg begge brukergruppene. Det ser man tydelig når man legger et kartlag med eksisterende og planlagte hytter over et beitebrukskart. Det å bruke beiteområder til hyttebygging fører dessverre ofte til konflikter mellom hytteeiere og beitedyr.

Vi har et ansvar for å beskytte sårbar natur og beiteområder for rein og husdyr. Hvis de tomtereservene som er kartlagt blir bygd ut, mister vi store områder som ikke er mulig å ta tilbake. Det er nå vi har mulighet til å begrense nedbyggingen av naturen!

Nedbygd natur vil aldri kunne reverseres!

Ål Sp vil at

- planer som er mer enn 10 år gamle skal gjennomgås på nytt ut fra ny kunnskap
- det ikke skal bygges fritidshus i beiteområder
- det ikke skal bygges fritidshus over tregrensa, eller slik at det vil føre til økt aktivitet inn i villreinområde

Ål Senterparti

<https://brage.nina.no/nina-xmllui/bitstream/handle/11250/3027391/ninarapport2171.pdf?sequence=6&isAllowed=y>

17 - Resolusjon 2025 – Ressurskrevende tjenester og individuell tilrettelegging.

Norge skal være et land der alle uavhengig av ressursbehov skal få hjelp til å ha meningsfulle liv og tilrettelagte tjenester uavhengig av kommunens økonomiske situasjon.

For særlig ressurskrevende personer over 67 år finnes det i dag ikke noe kompensasjonsordning og behovet for ressurskrevende tjenester varierer betydelig mellom kommuner. Kompensasjonsgraden for ressurskrevende tjenester er 80 % frem til fylte 67 år. Dette vil si at særlig ressurskrevende personer som kommunene har ansvaret for å gi livsviktig helse og omsorgstjenester til, blir 80 % dyrere per person etter fylte 67 år. Dette er diskriminerende og svært alvorlig for de mange kommuner rundt i landet og kan i verste fall velte kommuneøkonomien. En bruker kan koste kommunen 10 millioner alene. Og i mindre kommuner med rundt 100 millioner i Helsebudsjett utgjør dette 10 prosent til en bruker. Dette blir viktigere for årene som kommer der flere kommuner må kutte i lovpålagte tjenester for å dekke kostnader til ressurskrevende tjenester.

En stadig større andel elever får innvilget vedtak om individuell tilrettelegging (spesialundervisning) i skolen. Dette utgjør i dag rundt 8 % av elevene. Problemet er at vedtak om individuelt tilrettelagt undervisning ikke utløser noen form for støtte eller midler, og resultatet er at fattige kommuner sjelden klarer å følge opp disse vedtakene uten at det går på bekostning av andre elever.

Det er skolen som skal vurdere om tiltakene innenfor tilpasset opplæring er nok til å gi eleven et tilfredsstillende utbytte av opplæringen, eller om eleven i tillegg har behov for individuell tilrettelegging i form av individuelt tilrettelagt opplæring, personlig assistanse, fysisk tilrettelegging, tekniske hjelpemidler eller opplæring i mobilitet. Det store problemet oppstår når tilstrekkelige ressurser ikke blir satt inn i skolen, noe som ofte skyldes kommunens økonomi. Resultatet er i mange tilfeller at eleven ikke får tilrettelegging som vedkommende har rett på, eller at lærere og andre ansatte bruker så mye tid på å tilpasse for enkeltelever at resten av klassens interesser ikke blir ivarettatt. For elevene er konsekvensene ved mangelfull bemanning økt uro, adferdsproblematikk, manglende motivasjon og lavere resultater. For ansatte er konsekvensene dårligere arbeidsforhold og økt risiko for sykemeldinger.

Senterpartiet vil:

- At kompensasjonsgraden på 80 % for tjenester etter fylte 67 år, endres til å gjelde hele brukerens levetid.
- At kommunene skal følge bemanningsnorm og vedtak om individuelt tilrettelagt undervisning.
- At det øremerkes statlige midler til individuelt tilrettelagt undervisning for kommuner med svak økonomi.
- At det lages tydeligere retningslinjer for hvem som skal få individuelt tilrettelagt undervisning, slik at både elevers, ansattes og skoleledelsens interesser blir ivarettatt.

1 **18 - ENGASJER DEG- STYRK MATBEREDSKAPEN.**

2

3 Folkemøtene Mening Mat og Mot for sunn mat og styrka matvareberedskap samler fantastisk mye
4 folk (200 - 700 deltakere) over hele Sør-Norge.

5 Det er tydelig at møtene fanger tidsånden med engasjement mot økende utrygghet og hvor brei
6 organisatorisk forankring gir inspirasjon om at det nytter å delta og vise samhold.

7 Rammen om arrangementene samt programmet gir gnist av håp.

8 Buskerud Senterparti gir full støtte til denne folkelige mobiliseringa.

9 For å styrke sjølforsyningsgraden av mat i Norge fra 40 til 50 % trengs en kraftig økning av norsk
10 planteproduksjon samt reduksjon av matimporten både til folk og husdyr.

11 Vi må hele tida arbeide for at norsk mat har kvalitetsmessige fortrinn i alle faser av produksjonen,
12 slik at vi stolt kan hevde at vår mat kvalitet på alle måter er bedre enn importerte varer.

13 Ved den kommende jordbruksavtale må alle økonomiske virkemidler vurderes og justeres i forhold
14 til dette samfunnsoppdraget.

15 Siden dagens virkemidler i matpolitikken ikke har styrket sjølforsyningsgraden må Sp snarest
16 utarbeide en konkret endringsplan slik at gardbrukerne kan gis nødvendig tid til å omstille
17 gardsdrifta til det nye samfunnsoppdraget! Den enkelte gardbruker sin evne til å gjennomføre dette
18 må gis bedre lønnsomhet, slik at det lønner seg best å utvikle gardsdrifta i denne retningen.

19

1 **19 - Nei til narkotika**

2 Narkotika er helseskadelig, farlig og tar liv. Det er et samfunnsproblem og rammer både brukere,
3 pårørende og lokalsamfunn hardt. Derfor må det lovendringer og systemendringer til for å redusere
4 bruken av narkotika.

5 Buskerud Senterparti mener løsningen i narkotikapolitikken er å opptre med fasthet og varme. Der
6 Høyregeringa (H, V og KrF) foreslo å oppheve straffeansvaret for bruk av og befatning med mindre
7 mengder narkotika til eget bruk (avkriminalisering), mener vi at det er viktige at de som er
8 rusavhengige blir møtt med hjelp og at andre blir møtt med treffsikre reaksjoner. Det å
9 avkriminalisere mindre brukerdoser med narkotika vil i praksis innebære at man gir opp å hjelpe
10 folk. Det vil medføre store samfunnsproblemer. Dette kan vi ikke akseptere.

11 Høyregerings politikker førte til uheldig holdningsendringer til narkotika. Holdningsendringen har
12 medført at forbruket av enkelte typer narkotika er økt. Buskerud Senterparti mener det må være
13 nulltoleranse for bruk av narkotika. Buskerud Senterparti ønsker ingen liberalisering av
14 narkotikalovgivningen.

15 En europeisk undersøkelse fra 2024 viser at 4,2 prosent av nordmenn mellom 15 og 34 år har brukt
16 kokain det siste året. Dette er urovekkende høye tall, som må møtes med målrettede tiltak.

17 For å lykkes i dette arbeidet trengs en bedre samordning på tvers av hele hjelpeapparatet. Politi,
18 helsevesen, skoler, barnevern mv.

19 Politiet må få flere virkemidler, og hjelpeapparatet flere verktøy. Den 18. juni 2024 la
20 rushåndhevingsutvalgets frem sin NOU «håndheving av mindre narkotikaovertrедelser». Denne
21 utredningen må raskt føles opp gjennom konkrete lovendringer.

22 Utvalget har påpekt at uten mulighet for prøvetaking (spytt-, urin- eller blodprøver), vil bruk av
23 narkotika lett enten bli reelt avkriminalisert eller bare innebære et straffeansvar for personer som
24 tilstår. En slik utvikling vil vi ikke ha.

25 Gjennom en aktiv og forebyggende ruspolitikk, vil vi også fjerne grunnlaget for den kriminelle
26 økonomien, - som ofte baserer seg på narkotikaomsetning. Den organiserte kriminaliteten må
27 strupes. I dette arbeidet må hele samfunnet bidra.

28 Derfor vil Buskerud Senterparti:

- 29 • Sørge for at det er nulltoleranse for bruk og besittelse av narkotika
- 30 • Gi politiet flere virkemidler for å kunne avdekke og forebygge bruk, oppbevaring og
31 omsetning av narkotika
- 32 • Sikre at politiet kan ta spyttprøver av personer som mistenkes for bruk av narkotika.
- 33 • Sørge for at saker henvises til rusforebyggende enheter i kommunene, for bedre forebygging
34 og oppfølging
- 35 • Sikre at politiet ved behov kan bruke narkotikahunder på skoler
- 36 • Sørge for at det er egne dedikerte politipatruljer i fylket som jobber med forebygging av
37 narkotikakriminalitet, særlig i ungdomsmiljøer
- 38 • Sikre at det jobbes mer og bedre tverrfaglig mellom offentlige myndigheter, private aktører
39 og frivilligheten
- 40 • Sikre en god rusomsorg i hele fylket